

TIA: RŮŽOVÁ ČI ŽLUTÁ?

Procházka s dvanáctiletou dívkou Tiou na ostrově v indonéském souostroví

Slunce zapadalo a jeho paprsky osvětlovaly vrcholek Gunung Api - "Ohňové hory" - v nejvzdálenějším koutě ostrova.

Společně jsme kráčeli po pláži. Pod našima nohama vzlétla malá kropenatá volavka, přistála do písku, načepýřila se, popošla, pozorovala nás, jak se blížíme, protáhla si krk a neochotně popoletěla o dalších několik metrů. Vždy, když vzlétla, vyrazila ze sebe ostrý, přerušovaný a kolísavý zvuk.

"*Puchong laut*", řekla Tia a jemně se pousmála. "Zpívá zelenou píseň".

Chvilku jsem se těšil pohledem na ptáka a obdivoval dívčin poetický popis. Pak mi blesklo hlavou, že o volavce vím, že se jí říká "malá zelená volavka". Ve skutečnosti vlastně není vůbec zelená.

Doslovný překlad dívčina názvu pro volavku by znamenal něco jako "dlouhé mořské nohy".

"Jak jsi přišla na to, že zpívá zelenou píseň?", zeptal jsem se Tii.

"To je barva toho zvuku. Její hlas je jako ostrý čerstvý list hlohu."

"A není náhodou hnědý?"

"Ne, samozřejmě, že ne. Hnědý je hlas katak."

Katak byl místní druh žáby. Obyčejná nemotorná žába, která se shromažďovala v blízkosti světél ve vesnici a vydávala směšný zvuk, který byl ve skutečnosti docela hnědý.

Tahle myšlenka mě začala bavit.

"Co vydává černý zvuk?"

"Buvol. A hrom."

"Bílý?"

"Moře, když se dotýká písku"

Nyní mě to skutečně zaujalo.

Tia mi tyhle příklady říkala bez zaváhání, jako by byla zvyklá slyšet v barvách.

Nejvíc mne však zaujalo, že ty barvy vždycky odpovídaly. Byly to barvy tvorů a předmětů, vydávajících zvuky.

Myslel jsem na zlatohnědý řev lva, šarlatový výkřik papouška Ara, tmavě bronzové dunění zvonu a stříbrné cinkání malých zvonků.

"Tia," vyslovil jsem zřetelně její jméno.

"Jakou barvu mělo tohle?"

"Růžovou, když to říkáš ty, jako orchidej. Paman Abu to říká žlutě."

"A Abu?"

"Někdy modře a jindy hnědě...jak kdy. To záleží..."

"Na čem?"

"Na tom, kdo to říká a zda to myslí přátelsky."

Zřetelně začínala být z celého tohohle hovoru o něčem tak samozřejmém trochu netrpělivá. Nedokázal jsem ale toto téma opustit..

"Mají všechny zvuky barvu?"

"Astaga! Tys to nevěděl?"

"Ne"

"Jak můžeš bez barev poslouchat hovor nebo hudbu?" Její oči byly plné soucitu a lítosti..

"Když hovoří bubny, pokládají na zem koberec hnědi, jako jemný písek. Tanečníci na něm stojí. Potom se zeleně a žlutě ozvou gongy, vytvářejí les, ne kterém se pohybujeme a točíme. A pokud se ztratíme, vždy tu je bílé vlákno flétny, nebo písňe, které nás zavedou domů."

Smutně a zděšeně pokyvovala hlavou a jí se vedle její dvanáctileté moudrosti cítil jako zaostalé dítě.

*Zdroj: Watson, Lyall: Gifts of Unknown Things. London, Hodder a Stoughton 1976, str 50 - 51
Graham Pike, David Selby: Cvičení a hry pro globální výchovu 1, Portál 2000, str. 167*